

امروز، یادمان باشد حتما چند سطر در باره این شب یلدا بنویسیم؛ شاید سال‌های بعد زنده ماندیم و خواستیم یادی از این شب بکنیم...

پیشنهاد
امروز

گفت‌وگویی شیرین با محمد صالح علا درباره حافظ، یلدا و...

همجواری غزل و سیب‌وانار!

محمد صالح علا، بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون است. نویسنده و کارگردان و گوینده برنامه‌های رادیویی است و گاهی هم شعر و ترانه می‌سراید. صالح علا پاییز را فصل منحصر به فردی می‌داند. فصل رنگ‌های متفاوت؛ درست مثل آدم‌های متفاوتی که در گوشه و کنار این دنیا زندگی می‌کنند. متفاوت، مثل خودش. از آنجا که او به پاییز و شب یلدا نگاه ویژه‌ای دارد، به عنوان مهمان ویژه صفحه «گپ یلدا» به سراغ او رفتیم و پای حرف‌ها و ادبیات و حال و هوای دلنشینش نشستیم. صوت حافظ خوانی و خاطره گویی او را هم می‌توانید در کانال تلگرامی ما دنبال کنید.

از حال و هوای یلدا و ظرفیت این شب برای محبت و همدلی بگویید.

یلدا یکی از رویدادهای خُنشان (مبارک) سرزمین ماست. در ایران، اجداد ما هر رویداد زمینی آسمانی را به بهانه‌ای برای شادی جمعی‌شان تبدیل می‌کردند و یلدا هم اگر چه شبی است مثل شب‌های دیگر، منتها پدیده‌ای است برای شادی گروهی در سرزمین ما. یلدا بارقه‌ای از همدلی تاریخی مردم ماست. شادی در بین جمع اتفاق می‌افتد. در فرهنگ ایرانی ما، شادی به تنهایی و در خلوت اصلا عقلانی نیست؛ مثلاً فرض کنید من پشت کجاوه دارم به سر کار می‌روم، بعد یاد چیز بازمه‌ای می‌افتم و تنهایی می‌خندم ولی از دل هموطن‌هایم می‌شنوم که فکر می‌کنند من خل شدم که با خودم می‌خندم. بنابراین شادی تنهایی مذموم است و خوشبختانه شادی در فرهنگ ما یک پدیده جمعی است. من شب یلدا را خیلی دوست دارم، نه تنها به خاطر اناراش (چون من هله‌هوله را از غذا بیشتر دوست دارم. اصلا اهل انارم و اهل سیب. البته در زندگی ام هیچ وقت سببی را نچیدم. من اهل سیب و انار یادریزم) ولی یک دلخوری هم از شب یلدا دارم؛ چرا که وقتی رصد می‌کنی، یک رنج طولانی‌تری در شب‌های زمستان هست. برای آن دسته از هموطنان جان که خدای نکرده خانه‌شان تاریک است، گرسنه هستند یا غصه‌های دنباله‌داری دارند، یلدا، شب جفا کارتر و بلندتری از دیگر شب‌هاست. اگر کسی از محبوبش جدا شده باشد و در فراق باشد، یلدا، شب سختی است و دیرتر می‌گذرد. من آرزو می‌کنم که هموطنانم، همان‌طور که اجداد ما این شب را برای همدلی با هم بودن ابداع کردند، شب یلدا بیشتر با هم باشند، همدل تر شوند و برای همدلی، یک‌انار هم کافی است. نه تنها شادی که به نظر من، تنها خوردن هم امر قبیحی است. کاری کنیم که یلدا نه برای اقلیت مردم که برای بیشتر‌شان، جشن به حساب بیاید.

حکایت و داستانک بازمه‌ای از یلدا در ذهن دارید؟

تعریف می‌کنند شب یلدا، مردی به همسایه روبه‌رویش یک بدهی داشته و قول داده بوده که فردا آن بدهی را برگرداند ولی چون آهی در بساط نداشته، تمام شب، طول و عرض اتاقش را قدم می‌زده و آه می‌کشیده و گاهی هم به پنجره خاموش خانه روبه‌رویی که در واقع طلبکارش بوده نگاه می‌کرده و آه‌های بلندتری می‌کشیده. یکی از این آه‌ها همسرش را بیدار می‌کند. زن بیدار می‌شود او فردی پرسد چرا بیداری؟ چرا غمگینی و آه می‌کنی؟ مرد به همسرش می‌گوید به همسایه روبه‌رویی بدهکارم و فردا باید این بدهی را پرداخت کنم، ولی هیچ پولی ندارم. برای همین ناراحت‌م و بیدارم و قدم می‌زنم. همسرش که زن زیرکی بوده، لیخند می‌زند که: «همین الان تلفن را بردار و به همسایه زنگ بزن و بگو نمی‌توانی بدهی ات را بپردازی، بعد هم تخت بخواب. بگذار همسایه تا صبح بیدار بماند و در اتاقش بزم بزند!»

جناب صالح علا! چرا با توجه به خاطرات گذشته‌تان، یلداهای قدیم، رنگ و بوی دلنشین‌تری داشته است؟

به نظر من، این نه به پیشرفت فناوری و امکانات دنیای مدرن مربوط است نه به رادیو و تلویزیون و اینترنت و گوشی‌های هوشمند. اتفاقاً این‌ها رسانه‌هایی در خدمت خرده‌فرهنگ‌ها و خرده‌آیین‌ها هستند. بی‌رونی این سال‌های یلدا، شاید به خاطر مشکلات اقتصادی است. آن‌هایی که امکانات مالی ندارند، چطور مراسم و مهمانی یلدا بگیرند؟ ما اگر به داد هم برسیم، اگر همه جامعه و وضع خوب باشد، مطمئن باشید تمام این پدیده‌های تقویمی و جشن‌ها و عیدها، شکوه گذشته‌شان را پیدا می‌کنند. ولی وقتی من آه در بساط ندارم، ذوقی هم برای برگزاری این مناسبت‌ها ندارم. این مسائل جدی است. نمی‌شود که آدم با هیچی خوش باشد. چطور می‌توانیم خوش باشیم؟ البته من دانای کل نیستم، نظر من این است.

یلدا، فرصت خوبی هم هست برای دید و بازدید و دورهمی‌های خانوادگی...

بله. بهترین لحظات زندگی من وقتی بود که دست به سینه در خدمت پدر و مادر بودم و خدارا شکر می‌کنم که این سعادت را داشتم تا زمانی که عازم سفر ابدی شدم، من دست به سینه در خدمتشان باشم. شباهنگام با مدرم می‌نشستیم و ایشان ماجراهایی که دوست داشتند، برایم هزاران بار تعریف می‌کردند اما من فکر می‌کردم این اولین بار است که دارم می‌شنوم و با کنجکاو گوش می‌دادم. روی ماهشان را که می‌دیدم، حس می‌کردم این اولین بار است که صورت مادر مرا می‌بینم. من فکر می‌کنم هر کسی به ریشه‌اش برمی‌گردد. این‌ها ریشه‌های ما هستند. غیر طبیعی است که درخت روی ریشه‌هایش نباشد؛ خشک می‌شویم، از بین می‌رویم. بنابراین مردم ماعاقل و باهوش هستند که قدر بزرگانشان را، پدر و مادر و پدر بزرگ و مادر بزرگ‌هایشان را می‌دانند و به‌خصوص در چنین شب‌هایی، دست به سینه بزرگ‌ترها هستند. من تحسینشان می‌کنم و از شان یاد می‌گیرم.

توصیه‌هایی برای خاطره‌انگیز شدن بلندترین شب سال

دورهمی یلدایی!

شود، منتظر صدای زنگ در حیاط می‌مانند تا خانه‌شان در بلندترین شب سال، حال و هوای متفاوتی بگیرد. شبی که هر چند فقط یک دقیقه از شب قبلش طولانی‌تر است اما همان یک دقیقه برای خانواده‌هایی که حضور همه اعضایشان گرما بخش دورهمی‌شان است، غنیمتی گران‌بهاست. در ادامه، عکس‌هایی از یک دورهمی خانوادگی در شب یلدا را خواهید دید که با عکس نوشت‌هایی مرتب، نکات مهمی را برای امشب به شما یادآور می‌شود تا شب یلدای امسال تان متفاوت‌تر از سال گذشته شود.

دست خالی به خانه بزرگ فامیل نروید. اگر هر کدام تان یک گوشه کار را بگیرد نه تنها برگزاری مراسم امشب هزینه قابل توجهی نخواهد داشت، بلکه از تجمعات هم به دور خواهد ماند. زیبایی امشب به همکاری و دورهمی‌اش است و پس، پس در این گرانی‌ها به فکر والدین یا زنیستنه‌تان باشید!

عکس‌ها تزئینی است منبع عکس‌ها: خبرگزاری مهر

به خانم‌ها توصیه می‌کنیم که یک امروز، هر چه زودتر و قبل از برگشتن مردها از سر کار، به خانه مادر تان بروید و با کمک نوه‌ها و حتی نتیجه‌هایک سفره قشنگ یلدایی بچینید. برای مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها، چیزی شیرین‌تر از یک دورهمی گرم و لذت بخش نیست پس آن‌ها را از این نعمت محروم نکنید.

اگر خدایی نکرده با یکی از اعضای فامیل یا خانواده تان قهر کرده‌اید و برای مدتی ارتباط نداشته‌اید، امشب تمام کدورت‌ها را کنار بگذارید و با یک روبوسی جانانه، همه چیز را به یاد فراموشی بسپارید. یکی از اهداف امشب، همین فراموش کردن کم‌لطفی‌ها و شاید سوءتفاهم‌هاست.

جان هر فردی که دوست دارید، یک امشب را بی خیال تلگرام، اینستاگرام و فضای مجازی شوید! بروید در جمع خانواده و آشنایان که احتمالاً مدتی است آن‌ها را ندیده‌اید. باور کنید که جذابیت شنیدن خاطرات و تجربیات پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها، سر و صدا‌های بچه‌ها در زمان بازی و گرفتن فال حافظ از فضای مجازی خیلی بیشتر نباشد، کمتر نیست! به ما اعتماد کنید!

می‌توانید به شیوه قدیمی‌ها عمل کنید و در این روزهای سرد سال، یک کرسی هم راه بیندازید تا باعث شود بیشتر از زیبایی‌های همنشینی بهره ببرید. ضمناً اگر می‌توانید از قبل برای خوشحال کردن دیگران، برنامه ریزی کنید؛ برای مثال چند لطیفه جدید یاد بگیرید، یک مسابقه هیجان‌انگیز خانوادگی مانند گل یا پوچ‌راه بیندازید یا یک میهمان ویژه دعوت کنید. بالاخره هر کاری از دست تان برمی‌آید برای دلنشین تر شدن امشب انجام دهید تا یک شب خاطره‌انگیز در تاریخ زندگی تان رقم بخورد.

توصیه‌هایی برای تقویت رفتارهای اجتماعی کودکان در شب یلدا

حرف از شب یلدا و اتفاق خوب شب نشینی آن که می‌شود، مسائلی مانند جمع شدن کنار هم، انواع پذیرایی‌های مختص این شب و حتی کنار گذاشتن تلفن‌های همراه به میان می‌آید اما در این بین، شما می‌توانید بیشترین استفاده را برای خودتان و خانواده کوچک‌تان داشته باشید. برای شروع، چند دقیقه را برای صحبت با خانواده کنار بگذارید. بعد از آن به سراغ کارهایی بروید که قرار است برای این مهمانی انجام دهید. قبل از تقسیم وظایف بیان کنید که برای بخش اعظمی از این کار‌ها، روی کمک‌های فرزندان تان حساب باز کرده‌اید. اجازه دهید روند اجتماعی شدن و اعتماد شما به توانایی‌های آن‌ها از همین اتفاقات ساده اما در نهایت بزرگ کلید بخورد.

مسئولیت‌های خانه را واگذار کنید

به احتمال زیاد برای تهیه و تدارک پذیرایی شب یلدا، احتیاج به خرید داشته باشید. از همین جاشروع کنید. اگر فرزندان شما به سنی رسیده‌است که می‌تواند تمامی امور خرید را به تنهایی مدیریت کند، فهرستی تهیه کنید، مشخصات هر کالایی را که می‌خواهید دقیق برایش بنویسید و به دستش بدهید. می‌توانید جزئیات بیشتری را برایش توضیح دهید؛ برای مثال اگر ما کارونی لازم داریم بنویسید ما کارونی شرکت.... این کار را برای شما و راحت می‌کند. بعد از این مرحله زمان رسیدن خریدها به خانه است. سعی کنید خونسرد باشید. حتی اگر خریدی مطابق آن چه شما نوشته‌اید انجام ندهد آن کالا را کنار بگذارید و از فرزندان بخواهید در اولین فرصت دوباره به مغازه‌ای که خریدها را انجام داده‌است برگردوان کالایی که مد نظر شما است را تعویض کند.

سلیقه دخترتان را به کار بگیرید

اگر در خانه تان برکت وجود دارد و شما دختر دار هستید، بهتر است او را در کارهای ساده خانه‌داری مشارکت دهید و از سلیقه‌اش برای چیدمان دوباره وسایل خانه یا کارهایی مانند مرتب کردن کوسن مبل‌ها، آماده کردن میوه‌ها و... استفاده کنید. اما اگر دختر شما به سنی رسیده‌است که می‌تواند فر و گاز را بدون خطر روشن کند، دستور تهیه یک کیک را به او بدهید و بخواهید که صفر تا صد تهیه آن را بر عهده بگیرد و شما تنها روی کار او نظارت داشته باشید. در ضمن اناریکی از زیباترین قسمت‌های شب‌های پاییزی است. آن‌ها شب یلدا آن‌ها کمک بگیرید و در تهیه شربت، دسر یا حتی کیک از آن استفاده کنید. از فرزندان بخواهید که دستور تهیه هر کدام از این‌ها را برای شما پیدا کنند و شما را در تهیه این خوراکی‌ها همراهی کنند. ساده‌ترین کاری که می‌تواند انجام دهد این است که انارها را دانه کند. این گونه پیشنهادها، کارهای ساده‌ای به نظر می‌رسند اما نتایج بزرگی را با خود به همراه خواهند داشت.

پیشنهادها یان را بشنوید

این تقسیم کارها به نوجوان شما اعتبار می‌بخشد و شخصیت او را به خودش ثابت می‌کند. قبل از مهمانی شب یلدا از او بپرسید که انجام کدام کار برای او جذاب تر است. همان بخش از کارها را به او بسپارید. حتی می‌توانید به او پیشنهاد بدهید که بخشی از کارهایی را که شما در آن‌ها احتیاج به کمک بیشتر دارید به عهده بگیرد؛ مثلاً می‌توانید بگویید که قسمتی از پذیرایی با جمع‌آوری وسایل را به عهده بگیرد. حتی از او بخواهید درباره نحوه برگزاری، نوع غذا و کمک‌رسانی خودش پیشنهاد بدهد. از پیشنهادهای او استقبال و سعی کنید بخشی از آن‌ها را اجرا کنید.